ХАҺҒАЛЛАХ 50 СЫЛЫШАҺ, ҮҮНДҮ ДОҒОТТОР!

Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САРДАҢА

ССКП Өлөөннөөҕү райкомун уонна үлэһиттэр депутаттарын ороҥуоннаах Советын органа

Орган Оленекского райкома КПСС и Оленекского районного Совета депутатов трудящихся

Тахсара 12 сыла № 53 (1131) | 1968 сыл От ыйын 3 күнэ СУБУОТА | Сыната 1 харчы

„Ыраахтааҕы былааһын батталыттан быыһаммыт, тойоттор хабалаларыттан босхолонон эрэр саха үлэһит маассалара, үһуктанчар, нуучча рабочайдарын уонна бааһынайдарын көмөлөрүнэн үлэһиттэр бэйэлэрин былаастарын толору бөҕөргөтөр суолга тахсыахтара“.

В. И. ЛЕНИН.

★ ★ ★ ★ ★

50 сыл

Иван Михайлович Гоголев Өлөөн орто оскуолатын выпускника, билигин Саха сирин искусствотын ҮТҮӨЛЭЭХ деятелэ. Кини 50 сыл диэн хоһоонуттан быһа тардан биэрэбит.

Элбэх сырдык үбүлүөйдэри
Биһиги көрсүбүппүт,
Ордук күүскэ ол эрээри
Субу күнү күүппүппүт.

Ураатыырга чемпионунан
Буолбатаҕым хаһан да,
Хабарҕам хайдарынан
Ураатыыбын бу сарсыарда.

Биэс уон үйэ суон арҕаһа
Уйаргыах ыарын субу
Биэс уон сылга, араах
Советскай дьон уйдубут.

Охсуһабыт саамай өйдөөх,
Саамай кырдьык дьыала иһин,
Тахсар сарыал курдук өҥнөөх
Знамябыт ол да иһин.

Элбэх сырдык үбүлүөйдэри
Көрсүбүппүт остуол тула.
Маннык дьикти биэс уон сылы
История билэ илик.

Чэйиҥ остуол тулатыгар
Доҕордуулар олоруоҕуҥ,
Октябрь сүүс сылыгар
Көрсүһэргэ болдьоһуоҕуҥ!

ЧӘЧИРИИ САЙДЫЫ СЫЛЛАРА

Улуу Октябрьскай Социалистическай революция кыайбытын түмүгэр 1918 сыл от ыйын 1-гы күнүгэр Саха сиригэр Советскай былаас олохтоммута. Онтон ыла 50 сыл ааста.

Советскай былаас сылларыгар биһиги республикабыт уонна ороҥуоммут мөссүөннэрэ киһи билбэт гына кубулуйда, экономикалара, культуралара чэчирии сайыннылар.

Революция иннинэ эбэнки нэһилиэнньэлээх биһиги ороҥуоммут ханнык да быраабa суох, үөрэх, культура диэни билбэтэх түҥкэтэх харанга кыраай этэ. Быста дьадайыы, аас-туор олох, аччыктааһын—бу буоллара биһиги дьоммут арахсыспат аргыстара. Советскай былаас биһиги ороҥуоммут нэһилиэнньэтин өлөн быстыыттан өрүһүйбүтэ, дьоллоох, байылыат культурнай олоҕу биэрбитэ. Советскай былаас сылларыгар биһиги ороҥуоммут олохтоохторун олохтородьаһахтара төрдүттэн уларыйда. Ити ССКП муударай Ленинскэй национальнай политиката өрөгөйдөөһүнүн туоһутунан буолар.

Ол да иһин ороҥуон үлэһиттэрэ Саха сиригэр Советскай былаас олохтоммут үйэ аҥардаах юбилейын үрдүк өрө көтөҕүллүүнэн үөрэн-көтөн туран, үлэҕэ бэлэхтэрдээх көрсөллөр. Юбилейы көрсө „Өлөөн“ совхоз, „Ээйик“ колхоз, типография, электростанция, сибээс ороҥуоннаах узела, госстрах инспекцията, о.д.а. коллективтар бэйэлэрин сыл аҥардаах социалистическай эбэһээтэлистибэлэрин кыайыылаахтык толордулар.

Ороҥуон үлэһиттэрэ от ыйын 6-7 күннэригэр, ороҥуон киининээҕи спортивнай площадкаҕа мустан, Саха сиригэр Советскай былаас олохтоммута 50 сыла туолуутугар аналлаах өбүгэ саҕаттан үгэс буолбут Саха национальнай бырааһынньыгын—ыһыаҕы үөрүүлээхтик атаарыахтара. Бу ыһыахха хоту дойдуга саамай сайын кэлбитин, сир ийэ сирэм күөҕүнэн чэлгийбитин, сибэккинэн симэммитин, олохторо уйгуламмытын тустарынан ыллыахтара, туойуохтара...

Уруй-айхал, дьоллоох олоҕу биэрбит Коммунистическай партияҕа!

ССРС Верховнай Советын IV сессията

Москваҕа бэс ыйын 26 күнүгэр ССРС Верховнай Советын IV сессията бэйэтин үлэтин салҕаан ыытта. ССРС Доруобуйа Харыстабылыгар Министрэ В. В. Петровскай түмүк тылын уонна бастакы боппуруоска уураах ыытыы кэнниттэн депутаттар иккис боппуруоһу—„Эр-ойох буолуу уонна кэргэн туһунан ССРС уонна Союһунай республикалар законодательстволарын Төрүттэрин бырайыагын туһунан“ көрүүгэ киирэллэр.

Дакылааты Союз Советын Сокуону барыллыыр комиссиятын председателэ М. С. Соломенцев оҥордо.

Москваҕа бэс ыйын 27 күнүгэр ССРС Верховнай Советын IV сессията үлэтин салҕаан ыытта. Союз Советын Сокуону барыллыыр комиссиятын председателэ М. С. Соломенцев түмүк тылын кэнниттэн депутаттар биир санаанан Эр-ойох буолуу уонна кэргэн туһунан ССРС уонна Союһунай республикалар законодательстваларын төрүттэрин бигэргэтэр туһунан Сокуону ылыннылар.

Ити кэнниттэн Сессия Советскай Союз аан дойдутааҕы балаһыанньатын уонна тас политикатын туһунан боппуруоһу көрүүнү саҕалаата.

Дакылааты ССРС Тас дьыалаларга Министрэ А. А. Громыко оҥордо.

Онтон боппуруоһу дьүүллэһии буолла.

ССРС Верховнай Совета А. А. Громыко дакылаатыгар ССРС Правительстводтын норуоттар икки ардыларынааҕы сыһыаннаһыыларга ыытар тас политикатын итиэннэ практическай үлэтин толору биһириир уураах биир санаанан ылынна.

Манан ССРС Верховнай Советын 1V сессията бэйэтин үлэтин бүтэрдэ.

Телеграмма

ССКП райкомун секретара
ВИНОКУРОВКА
Райсовет исполкомун председателэ
САВВИНОВКА

„ЭЭЙИК“ колхоз колхозтаахтарга Саха сиригэр Советскай былаас олохтоммута 50 сылын туолуутун көрсө сыл аҥардаах эбэһээтэлистибэлэрин толорууларын туһунан араппардыыбыт. Эбэһээтэлистибэ таба уопсай ахсааныгар 112, ынах сүөһүгэ 123, эти оҥорууга 291, эти государствоҕа туттарыыга 280 бырыһыаннарынан толорулунна. Улахан таба 100, улахан сылгы 100, саҥа төрөөбүт ньирэй 100 бырыһыан тыыннаах иитиллэн турар. Тугут деловой тахсыыта 84 бырыһыаҥҥа тиэрдилиннэ.

Бырабылыанньа председателэ ПРОТОПОПОВ,
Нэһилиэк Советын председателэ ЛЫСКАЕВА,
Партийнай тэрилтэ секретаара СТЕПАНОВ.

БЫЛААНЫ—129,5 бырыһыан

Ороҥуоннаах типография коллектива (ыстаарсай наборщик Тимофеева А. И.) бородууксуйаны оҥорон таһаарыыга сыл аҥардаах былаанын 129,5 бырыһыан толордо. Иннинэ гынан бу коллектив Саха сиригэр Советскай былаас кыайбыта 50 сыла туолуутугар бэлэхтэрдээх кэллэ.

СОВХОЗ ситиһиилэрэ

Совхоз рабочайдара, сулууспалаахтара, инженернай-техническай үлэһиттэрэ Саха сиригэр Советскай былаас олохтоммута 50 сыла туолар юбилейын ситиһиилэрдээх көрсөллөр.

Сыл аҥардаах былаан эти государствоҕа туттарыыга 280, ойуур түүлээҕин бултааһыҥҥа 166,4, биир ийэ саҥылтан оҕону ылыыга 104,3 бырыһыаннарынан толорулунна.

Бүгүҥҥү ӨЛӨӨН

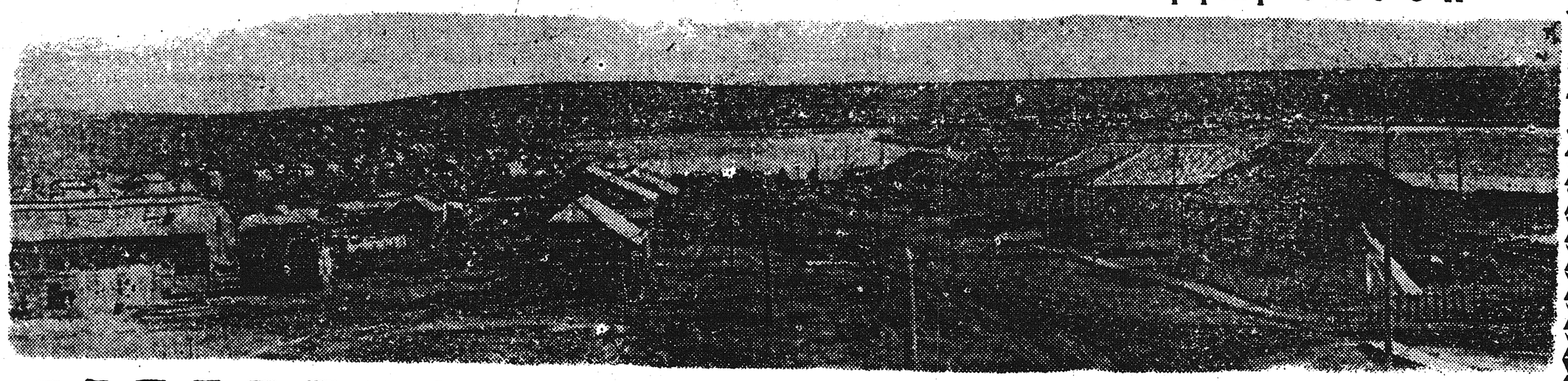

КИНИ ҮӨРСЭР

1931 сыл саһыгар кәнәҕәс оройуон киниэ буолуохтаах сирэ була. Советтар бүтүн союзтааҕы Киин Ситэриилээх комитеттарын сорудаҕынан нуучча киһитэ Иннокентий Михайлович Суслов уонна Саха Киин Ситэриилээх Комитетыттан Илья Егорович Винокуров Өлөөнгө кэлбиттэрэ. Итиннэ ыла кэһэ сылдьар нэһиилэньэни олохсутуу, бэйиэлэктэри тутуу саҕаламмыта. Ити икки киһи Өлөөн оройуонун төрүттээһинигэ албах сыраларын биэрбиттэрэ.

И. М. Суслов Арҕаа Салаа өрүһү төрдүттэн Кукуйунда үрэххэ диэри, оттон Өлөөн өрүһү Бэрдэкит үрэх төрдүттэн Кыһыл Хайа үрэҕэр диэри чинчийэн ый иһинэн бүтэрбитэ. Киин билигин Өлөөн бөһүөлэгэ турар сирэ оройуон киинэ буоларыгар табыгастаах диэн түмүккэ кэлбитэ.

Өлөөн өрүһүнэн устан иһэн киин сүүтүгүн өрүс харгыларын, уута төһө диринин, хаган сүрүн үөстэрдээҕин сирийэн үөрэтэн, чинчийэн навигационнай атлаһы оҥорбута.

Саха сирин биллиилээх капитана А. Богатырев И. М. Суслов оҥорбут навигационнай атлаһынан туһанан Суханаҕа диэри „Якутскай„ борохуотунан таһаҕас таһа хас да төгүл кэлэ сылдьыбыта уонна бу атлаһы улаханнык хайҕаабыта.

Кэлин 1935 сыллаахха И. М. Суслов ити хомуйбут матырыйаалларыгар олоҕуран „Өлөөн өрүс“ диэн кинигэни Ленинградка бэчээтэтэн таһаартарбыта. Ол кинигэтин хас да экземплярын уонна Өлөөн оройуонун кинигэ

Иннокентий Михайлович СССР Наукаларын Академиятын Саха Сиринээҕи филиалыгар үлэлии олорон Өлөөн оройуонугар көмөтүн уураппата. Ол курдук биһиги оройуоммутугар кини киинэ үөскэтэ-уураппата ыыттарбыта. И. М. Суслов ити ыытыллыбыт киис оройуон территориятыгар хайдах тарҕанан үөскээбитин, билигин булчуттар киинэ төһө олөрөллөрүн туһунан ыйытан суруйар.

И. М. Суслов ыраах Саха сирин хотугулуу-арҕаа өттүгэр Советскай былааһы олохтоспут сылларын олоҕун саамай дьоллоох кэмнэринэн аҕаар уонна онон киэн туттар. Оройуону төрүттээһинигэ биргэ үлэлээбит дьоннорун И. Е. Винокуровы. С. К. Боескоровы истиҥ, сылаас тылынан ахтар.

И. М. Суслов 1953 сыллаахха ССКП Киин Комитетын уонна ССКП Ленинградтааҕы обкомун дьаһалларынан Советскай Союзка саамай улахан ССРС норуоттарын этнографияларын музейын директорынан аналар. Кини 1919 сылтан ССКП чилиэнэ. Билигин сааһа 75-һэ, Ленинград куоракка союзнай суолталаах персональнай пенсияҕа тахсан олорор.

Иннокентий Михайлович отуттан тахса сыллааҕыта тэрийсибит оройуона төһө чэчирээн эрэрин туһунан мэлдьи сураһар, оройуон кырдьаҕастарын кытта суруйсар. Киниэ дьоллоох-соргулаах олохторо күнтэнкүн сайдарын, тупсарын истэ билэ-көрө олорон, киниэрдиин биргэ ис сүрэҕиттэн үөрэр, долгуйар.

Н. ВИНОКУРОВ.

ХАРЫЙАЛААХХА ЫҺЫАХ

Бэс ыйын 29 күнэ. Самаан сайынга мантан ордук чаҕылыччы тыгар күннээх, сайа охсор салгыннаах күн баар буолуо дуо? Күн даҕаны, көҥүлү көҕүлүттэн түннүт, түгэҕэ көстүбэт диринг, кэмэ суох үрдүк дьоллоох хотугу дьон көрдөрүн-нардарын, үөрүүлэрин-көтүүлэрин көрдөрбүөн диэбиттии халлаан күөх урсунугэр дьиэрэҥкэйдии тэптэ, былыт быыһыгар саһан ылаыла үөрэн-көтөн күлүмүрдүү тыкта.

Маннык кэрэ күнгэ Харыйалаах отделениетын олохтоохторун Саха сиригэр Советскай былаас олохтоммута 50 сыла туолуутугар аналлаах үөрүүлээх ыһыахтара буоллар. Үөрүүлээх ыһыаҕы нэһиилиэк Советын председателэ таб. Николаева М. Х. арыйар, кини ыһыах кыттыылаахтарын эҕэрдэлээн баран, „Саха сиригэр Советскай былаас олохтоммута 50 сылын уонна оройуон сайдыытын туһунан“ дакылааттыырга тылы отделение управляющайа Семенов С.Н. биэрэр. Дакылаат кэнниттэн ССКП райкомун представителэ Семенов Г.М., совхоз директора Посельскай Л.Н., профсоюз месткомун председателэ Данилов С.Н., маҥнайгы сүһүөх партийнай тэрилтэ секретара Христофорова Х.К., үлэ ветерана Иванов Н.И. ыһыах кыттыылаахтарын эҕэрдэлээн тыл эттилэр.

Бастыҥ производственниктарга истиҥ, махтал тыллары этэн туран, местком председателэ Данилов С. Н. харчыланан бириэмийэлэри туттартаата. Бириэмийэлэммиттэр ортолоругар кырдьаҕас да, эдэр да көлүөнэ бастыҥ дьоно бааллар, кырдьаҕастартан: Кириллов И. Н., Константинов Д. К., о.д.а. Эдэрдэртэн: Николаев А. М., Жирков М. Г. о.д.а. бааллар.

Үөрүүлээх митиҥ кэнниттэн быһыйдар сырсан эллэгэлдьиттиилэр, күүстээхтэр тустан бачымахтастылар. Буфеттар үлэлээтилэр. Үөрбүт-көппүт ыһыах кыттыылаахтара дьырылас кымыс истилэр, самаан сайыны уруйдаатылар.

Биһиги корр.

Коммунизм олохтоох үлэлэр

РСФСР Министрдэрин Советын 1967 сыл атырдьах ыйын 4 күнүнээҕи 578 №-дээх Уураҕын олоххо килләрэр соруктаах ССКП Обкомун бюрота уонна Саха АССР Министрдэрин Совета „Саха АССР хотугу өттүн народнастарын экономикатын уонна культуратын салгыы сайыннарыы дьаһалларын тустарынан“ холбоһуктаах уураҕы ылыннылар. Партия уонна правительство бу саҥа эбии ылбыт дьаһаллара хоту народнастар олохторун уйгута, культурата салгыы сайдыыларыгар улахан сабыдыалы оҥоруоҕа.

ССКП КК уонна ССРС Министрдэрин Советын кулун тутар 16 күнүнээҕи 1957 300 №-дээх Уураҕын олоххо килләрии түмүгэр оройуоҥҥа 9068 квадратнай метр иэннээх 304 квартира тутуллан үлэҕэ киирдэ, онуо таһынан оройуон киинигэр 75 миэстэлээх детсад, туберкиспансер комплекснай тутуута, аэрологическай станция тутулуннулар. Иккис 50 миэстэлээх интернат дьиэтэ ситэриллэн эрэр. Харыйалаахха саҥа сельсхэй кулууп, детсадка эбии тутуу, Дьэлиҥдэҕэ 8 кылаастаах оскуолаҕа, детсадка эбии тутуулар, оттон „Ээйик“ колхозка типовой пекарня, маҕаһын, детсад эбии тутуута ыытылыннылар. „Ээйик“ колхозка колхозтаахтары дьиэлээһин соруга сүнньүнэн толорулунна. Билигин манна 75 миэстэлээх интернат тутуута ыытыллар.

ССКП Обкомун уонна Саха АССР Министрдэрин Советын саҥа уураахтарынан көс нэһилиэнньэни олохсутууга эмиэ үлэ ыытыллыаҕа. Пятилетка хаалбыт сылларыгар 971 тыһыынча солкуобайдаах олорор дьиэлэри тутуу, оҕо уонна социальнай хааччыйыы тэриллэрин тутууга эмиэ 900 тыһыынчаттан тахса солкуобайдаах үп эбии бэриллэрэ көрүлүннэ уонна билиҥҥи тутулла турар объектарга эбии анаардас совхоз пятилетка хаалбыт кэмигэр 37 саҥа объегы тутуоҕа, 30 миэстэлээх табаһыттар оҕолорун көрөр тэрилтэ үлэҕэ килләриллиэҕэ. Тутуу матырыйаалын уу суолунан аҕалыыны олохтуулларыгар Лена уонна Тиксии уутун суолун пароходстволарыгар сорудахтанна. Онон ити боппуруос сөптөөхтүк быһаарылыннаҕына биһиги оройуоҥҥа көс нэһилиэнньэни олохсутуу боппуруоһа быһаарыллыаҕа.

„Сельхозтехника“ республикатааҕы холбоһугар хотугу оройуоннар совхозтарын сайаапкаларын быһыытынан техниканан, саппаас чаастарынан, палатка матырыйаалларынан, быанан-туһаҕынан, о.д.а. наадалаахтарынан хааччыйарыгар эбээһинэстэннэ. Оттон салгын суолун Саха сиринээҕи управлениета табаһыттарга, булчуттарга почтаны, аһы-таҥаһы, дьону таһыыга вертолеттары, АН-2 самолеттары кэнгиик туттарыгар сорудахтанна. Самолету көтүтүү иһин ороскуоту райсовет, балыыһа—20, совхоз—50, райпо—15, сибээс—15, бырыһыаннарын төлүүлэригэр тариф олохтонно.

Хоту олорор нэһилиэнньэни аһынан-үөлүнэн, оҕуруот сибиэһэй аһылыктанан, иһитиннэн-хомуоһунан, инвентарынан хааччыйыыга киэҥ соруктар туруорулуннулар.

Хотугу дойду олоҕун сайдыыта кадердаан тутулуктааҕын учуоттаан, ыччаты үөрэххэ былааннаахтык ылыы соруга туруорулунна, олохтоох кадрдары бэлэмнээһинигэ сүрүн болҕомто туһаайылынна.

Таба иитиитин салгыы сайыннарыыга, киниттэн ылыллар бородууксуйаны тупсарыыга, мэччирэҥ сирдэрин сатабыллаахтык туһаныыга соруктар туруорулуннулар. Ойуур быыстаах туундараҕа табаны иитэр совхозтар табаны государствоҕа туттарыыны сэтинньи 15 күнүгэр диэри бүтэрэллэригэр, итиннэ туттарыллар эт, тирии хаачыстыбатын тупсаралларыгар сорудахтанна. Маны сэргэ совхозтары, колхозтары киниэлэр звеноларын, бириигэдэлэрин хаһаайыстыбаннай ахсаанҥа килләриигэ туһаннаах үлэлэр ыытыллыахтара. Үлэ тэрээһинэ уонна төлөбүрэ научнай-чинчийэр тэрилтэлэр биэрэр сүбэлэригэр олоҕуран тупсаран тутуллуоҕа.

ССКП Обкомун уонна Саха АССР Министэрдэрин советын 1968 сыл ыам ыйын 22 күнүнээҕи „Саха АССР хотугу народнастарын экономикаларын уонна культураларын салгыы сайыннарыы дьаһалларын тустарынан“ холбоһуктаах уураахтарын олоххо килләриигэ бары маҥнайгы сүһүөх партийнай тэрилтэлэр, Советтар, совхоз, колхоз, оройуон бары тэрилтэлэрин салайааччылара үгүс, киэҥ өрүттээх өйдөтөр үлэни ыыталлара эрэйиллэр. Маны сэргэ туһанылла илик ис кыахтары арыйан уонна учуоттаан саҥа былааннары ылыналларыгар, ол былааннары олоххо килләриигэ оройуон бары үлэһиттэрин түмэ гардалларыгар соруктар туралларр.

Партия, правительство кыһаныыгыгар охсуулаах үлэнэн синиэттиэҕиҥ!

ИС

БЕР
Социал
секрета
дателэ,
саһын
әйэ уо
риализ
Вальте
тәәтә.
ГД
әҕәрдә
ССК
Совети
В. Ул
доруо
Совет
Комит
мун э
туолб
вный
быт С

УР

Б

ӨЛӨӨНҮ ТУОЙАЛЛАР

Нарын музыка сценаҕа кутуллар. Бары тэҥ уҥуохтаах уолаттар уонна кыргыттар „Мин төрөөбүт Өлөөнүм“ диэн ырыаны эмиэ да өрө күүрдүүлээхтик, эмиэ да нарыннык ыллаан дьиэрэтэллэр. Ити олохтоох автордар поэт И. Эҥээрдэк, мелодист В. Захаров суруйбут хордарынан өлөөннөр концердарын саҕалыыллар.

Бу дьоҕус, 19 киһилээх коллектив бэйэтин күүһүттэн таһынан концеры көрдөрдө диэтэххэ оччо үлүннэриитэ суох буолуо этэ. Итини бастаан утаа саалаҕа саҕыйах киһи онон-манан одоҥ-додоҥ олорбут эбит буоллаҕына, кэлин концерт бүтүүтүгэр көлүдүөртэн истэн, саалаҕа баппат киһи да киирбитэ туоһулуур.

Концерт бара турдаҕына „артистар“ бэлэмнэнэр сирдэригэр киирэбин. Биир да илләҥ киһи суох, бары сүүрэ-көтө, сорох куолаһын оҥостоо, сорох гримнэнэ, сорох үнкүү хамнаныыларын эрчийэ сылдьаллар.

Эмискэ ытыс тыаһа хабылла түһээтин кытта, „биис“ диэн хаһыы ситэ бүтүөн иннинэ чох курдук кытарбыт уоллаах кыыс долгуйуулартан диринник үөһээ тыына-тыына киирэллэр. Бу кэргэннии Люция уонна Василий Кирилловтар.

Мин совхозка рабочайдыыбын, кэргэним учуутал, —диир Вася,—биһиги илләҥ бириэмэбитин нэһиилиэкпит кулуубугар атаарабыт, уусуран самодеятельноска кыттабыт.

Хоту дойду кэрэ айылҕатын көрдөрөр декорациялар уларыйдар уларыйан иһэллэр. Итиниэхэ самодеятельнай художниктар А. Христофоров, П. Романов өҥөлөрө үгүс.

Концерды ыытааччы уочараттаах нүөмэри биллэрэрин кытта саалаҕа нап-нарын, кэрэ куолас сыыйылла түһэр. Ити Светлана Фадеева „Ийэ барахсан“ диэн ырыаны толорор. Бу ырыаны истэ олорогуун күн сирин сырдыгын көрдөрбүт, бүөбэйдээн улаатыннарбыт кимнээҕэр да күндүтүк саныыр ийэҕэр таптальын өссө төгүл күүһүрэр. С. Фадеева фестиваль лауреата буолар чиэстэннэ.

Үҥкүүһүттэр бөлөхтөрө „Вьетнам кыргыттара“ диэн композицияны ситиһиилээхтик толордулар.

Ити курдук өлөөннөр идейнэй өтө унэн сиппит-хоппут үчүгэй ис хоһоонноох концерды көрдөрдүлэр.

П. СЛЕПЦОВ.

(„Кыым“ хаһыаттан).

КЫЛГАСТЫК

Биһиги оройуоммут коллективын концерда 4,1 баалылан, үһүс бөлөххө үһүс миэстэлээх Муомалартан 0,03 баалынан куоттарбыт.

Редактор Г. М. СЕМЕНОВ.

РЕДАКЦИЯ ААДЫРЫҺА: Саха АССР, Өлөөн бөһүөлэгэ, Октябрьскай уулусса 16 №-рэ. Телефон—51

Өлөөн оройуонунааҕы типография Тахсар ахсаана 486 Сахаһын №-рэ 53